

שיעור ליל שבת קודש פרשת כי תבוא תשע"ב

בעניין כשרות הניקוטין שבסיגריות אלקטרוניות

מורנו הרב יצחק מרדכי הכהן רובין

הנה כידוע שהזהירו גדולי הדור להישמע להוראות חכמי הרפואה ולהימנע ככל האפשר מעישון סיגריות שהוכח בעליל שהן גרומות לסכנת נפשות, ויש הנמצאים בתהליכי גמילה ומעשנים סיגריה אלקטרונית שלטענתם רמת הניקוטין שבה היא נמוכה מאוד,

סיגריה אלקטרונית - הינה מכשיר אלקטרוני, הדומה לסיגריה אמיתית. ישנם סיגריות בצורה של סיגריה ויש בצורה של מקטרת. הסיגריה האלקטרונית מופעלת באמצעות סוללות ומספקת מנות של ניקוטין למשתמש באמצעות שאיפה. בחלק מהסיגריות האלקטרוניות יש תא שמייצר אדים, שמספק טעם ותחושה הדומה לזו של מוצרי הטבק שונים.

הסיגריה בנויה באופן שנראה לעין שמי שמעשן מוציא עשן מפיו וכו' אמנם אין בפועל שריפה של הניקוטין אלא הוא נכנס לפיו של האדם.

ויש להשיג את הניקוטין בטעמים שונים אך בלי כשרות. ויש לברר האם צריכים להיזהר מחששות כשרות. כמו כן יש לברר היטב האם אכן אין בסיגריות אלו משום סכנה כיון שרבו דעות המומחים שגם בזה ישנם סיכונים.

שאוכל את המאכל המותר אוכל עמו ריח של איסור שנכנס בתוך האוכל, ויש כאן לתא דאיסור אכילה.

שאיפת עשן האם נחשבת אכילה

ה. אמנם כל זה הוא באופן שהריח נכנס באוכל והאדם אוכל את המאכל שלתוכו נכנס הריח, שאז אז מעשה אכילה באוכל שנכנס לתוכו ריח אסור. אבל כאשר מעשן ונכנס העשן לתוך פיהו, יש לדון האם שאיפת העשן נחשבת אכילה או לא. ולכאורה יש להביא ראיה מדברי הפוסקים בהלכות תעניות שנקטו שמעיקר הדין מותר לעשן בתשעה באב אלא שיש בזה משום תענוג ולכן אין לעשות זאת אלא אחר חצות, ויש שהתירו. עיין בשע"ת סי' תקנ"ט ומשנ"ב סי' תקנ"ה.

ואם עישון היה נחשב כמעשה אכילה איך התירו בתענית לעשן, אלא מוכח להדיא שעישון אינו כאכילה, כיון שרק העשן נכנס לתוך פיו אין לזה שם מעשה אכילה כלל, ולעניין מאכלות אסורות אין איסור הנאה מהמאכל, אלא רק איסור אכילה, וממילא אין מקור לאיסור עישון כזה אף אם הניקוטין אסור באכילה.

ורק אם החומר ממנו עשוי הניקוטין היה אסור בהנאה, אז יש לדון האם יש לאיסור בכה"ג, והדבר נוגע לכמה נידונים נוספים מדברי הפוסקים. [ועיין במג"א וב"מ בהלכות פסח גבי עישון בעלי טבק השרויים בחמץ].

העולה מכל הנ"ל:

נראה שאין צורך בכשרות לחומר הניקוטין של הסיגריה האלקטרונית לעניין כל השנה, אבל לגבי פסח יש לשוב ולדון האם נפסל מאכילת כלב ועוד כמה פרטים נוספים.

האם הניקוטין ראוי לאכילה

א. יש שדנו לומר שאפשר להתיר מצד שהחומר פסול מאכילת כלב, ולפי מה שהארכנו במקום אחר מדברי הפוסקים בעניין איסורי אכילה בדברים שנפסלו.

האם עישון נחשב בכלל אכילה

ב. הנה לעניין איסור מאכלות אסורות מצינו דוקא איסור באכילת המאכל האסור, אבל כאשר אינו אוכל את המאכל אלא רק נהנה מריחו אין זה מעשה אכילה, אמנם מצינו בסוגיות הגמ' נידונים שונים לעניין הנאה מריח של איסור.

ריחא מילתא

ג. ישנה מחלוקת בגמ' ובראשונים האם ריחא מילתא או לאו מילתא, והיינו כאשר אדם לא אוכל את גוף האיסור אלא נהנה מהריח של האיסור. ומחלוקת זו נוגעת הן לעניין איסורי הנאה והן לעניין איסורי אכילה, וכגון להריח מיין נסך או מריח של עבודה זרה, וכן מאכל היתר שנצלה עם מאכל איסור בתנור אחד, שאף שלא היתה פליטת טעמים מ"מ ריח האיסור נכנס בתוך המאכל המותר. ויש בזה הבדל בפוסקים בין לכתחילה ובין בדיעבד.

ד. והנה לעניין איסורי הנאה – דהיינו ריח של עבודה זרה וריח של יין נסך, יש מקום לנדון האם הרחת הריח אסורה או לא, כיון שיש איסור הנאה מע"ז וכן מיין נסך, והרחת ריח יש בה גם הנאה מסויימת.

וכן לעניין איסורי אכילה – דהיינו כאשר אוכל מאכל שנצלה עם מאכל אסור ונכנס בו ריח האיסור, י"ל שכעת בשעה